

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lapsen osallisuus ja oikeudet moniammatillisessa yhteistyössä

TUVET-täydennyskoulutus 3.4, 5.4 ja 3.5

Lakimies Sanna Haanpää,
Opetushallitus

Luennon teemat

- Ihmis- ja perusoikeudet opetustoimen arjessa
- Yksilölliset opetusjärjestelyt
- Moniammatillinen yhteistyö oppilas- ja opiskelijahuollossa
- Salassapito ja siitä poikkeaminen
- Oppilas- ja opiskelijahuollon suhde pedagogiseen tukeen
- Opetushenkilöstön ilmoitusvelvollisuudet
- Ajankohtaisia oppaita

Ihmis- ja perusoikeudet opetustoimen arjessa

Perus- ja ihmisoikeudet

- Ihmisoikeuksilla tarkoitetaan sellaisia kaikille ihmisille kuuluvia **perustavanlaatuisia oikeuksia**, jotka on turvattu Suomea **kansainvälisoikeudellisesti velvoittavissa ja valtionsisäisesti voimaan saatetuissa** kansainvälisissä sopimuksissa. Ne velvoittavat valtiota **oikeudellisesti**.
- Perusoikeuksilla tarkoitetaan Suomen **perustuslaissa** kaikille turvattuja oikeuksia, jotka velvoittavat kaikkia **julkisen vallan** elimiä.
- Julkisella vallalla on **velvoite turvata ja edistää** näiden oikeuksien toteutumista.

YK:n keskeiset ihmisoikeussopimukset

- **Kansalaisyhteisöjä ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus (KP-sopimus), tuli voimaan 1976**
- **Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus (TSS-sopimus), tuli voimaan 1976**
- **Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus (ICERD), tuli voimaan 1969**
- **Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus (CEDAW), tuli voimaan 1981**
- **Yleissopimus lapsen oikeuksista (LOS), tuli voimaan 1990**
- **Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus (CRPD), tuli voimaan 2008**

Alaikäiselle kuuluvia ihmisoikeuksia YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa

- Oikeus suojaan väkivallalta, laiminlyönniltä, hyväksikäytöltä ja kaikelta huonolta kohtelulta
- Oikeus kehitykseen
- Oikeus saada näkemyksensä otetuksi huomioon
- Oikeus lepoon, leikkiin ja vapaa-aikaan
- Oikeus siihen, ettei syrjitä huoltajien ominaisuuksien perusteella
- Oikeus saada omien oikeuksiensa toteutuminen arvioiduksi päätöksenteossa (lapsen edun ensisijaisuus)
- Suvianna Hakalehto: Lapsioikeuden perusteet

Lapsen arkielämää lähellä olevat oikeudet (LOS)

<https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/>

Alle 18 vuotias on lapsi. (Art. 1)	Lapsella on oikeus saada tietoa ikätasolleen sopivalla tavalla. (Art. 17)
Ketään ei saa syrjiä. (Art. 2)	Valtion pitää tukea huoltajia kasvatuksessa. (Art.5,18,6)
Kaikissa päätöksissä tulee miettiä, mikä olisi lapsen etu. (Art. 3)	Oikeus elää mahdollisimman terveenä ja saada tarvittaessa hoitoa. (Art. 6,24)
Oikeus henkilöllisyyteen virallisessa rekisterissä. (Art. 7)	Oikeus sosiaaliturvaan ja riittävään elintasoon. (Art. 26 , 27)
Oikeus perheeseen ja säilyttää sukulaisuhteensa, jos on hyvä olla heidän kanssaan. (Art.9 -11).	Oikeus koulutukseen ja laadukkaaseen opetukseen. (Art. 28-29)

Oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan se ei loukkaa muiden oikeuksia. (Art. 12-13)	Oikeus oman kielen ja kulttuurin harjoittamiseen sekä oikeus liittyä yhdistyksiin. (Art.30-31,15)
Oikeus omantunnon- ja ajatuksenvapauteen sekä uskonnonvapauteen ikätaso huomioon ottaen. (Art. 14)	Lasta tulee suojella päihteiltä, hyväksikäytöltä, lapsikaupalta sekä työltä, joka haitallista kehitykselle. (Art. 33-38)
Oikeus leikkiin ja vapaa-aikaan sekä yksityisyyteen. (Art. 31,16)	Oikeus väärinkäytösten jälkeiseen toipumisen edistämiseen. (Art.39)

Lapsen edun ensisijaisuus

- Oikeus saada omien oikeuksiensa toteutuminen arvioiduksi päätöksenteossa
- Arvioinnissa harkitaan, miten eri ratkaisuvaihtoehdot toteuttavat lapselle kuuluvia oikeuksia ja mitä ongelmia eri vaihtoehtoihin liittyy tästä näkökulmasta
 - Lapsen näkemyksen huomioon ottaminen on keskeinen osa lapsen edun arviointia
- YK:n lapsen oikeuksien komitea antanut Suomelle huomautuksia siitä, että lapsen oikeuksien sopimuksen yleisperiaatetta lapsen edusta ei ole riittävästi sisällytetty kansalliseen lainsäädäntöön ja että sitä ei riittävästi huomioida hallinnossa ja ohjelmissa.

Perusoikeuksia

- 6 § Yhdenvertaisuus
- 7 § Oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen
- 8 § Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate
- 9 § Liikkumisvapaus
- 10 § Yksityiselämän suoja
- 11 § Uskonnon ja omantunnon vapaus
- 12 § Sananvapaus ja julkisuus
- 13 § Kokoontumis- ja yhdistymisvapaus
- 14 § Vaali- ja osallistumisoikeudet
- 15 § Omaisuuden suoja
- 16 § Sivistykselliset oikeudet
- 17 § Oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin
- 18 § Oikeus työhön ja elinkeinovapaus
- 19 § Oikeus sosiaaliturvaan
- 20 § Vastuu ympäristöstä
- 21 § Oikeusturva

Perus- ja ihmisoikeudet oppilaitoksen arjessa

- Lähtökohtana oppilaan ja huoltajien oikeuksien turvaaminen
- Oppilaitoksissa hoidetaan viranomaistehtäviä
- Edellyttää riittävästi tietoa perus- ja ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä käytännössä
- Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia (Suomen perustuslaki 2 §)
 - Suomessa voimassa olevat ihmisoikeussopimukset ovat osa lainsäädäntöä

Osallisuus

- Lapsella, joka kykenee muodostamaan omat näkemyksensä, **oikeus vapaasti ilmaista nämä näkemyksensä kaikissa lasta koskevissa asioissa**. Lapsen näkemykset on myös otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.
- Opetuksen ja koulutuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että **kaikilla oppilailla ja opiskelijoilla** on mahdollisuus osallistua koulun ja oppilaitoksen toimintaan ja kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden ja opiskelijoiden asemaan liittyvistä asioista.
- Osallisuuden toteuttaminen edellyttää, että oppilaalle annetaan riittävästi tietoa kyseessä olevasta asiasta
- Perusopetuslaki 47 a §, lukiolaki 27 §, laki ammatillisesta koulutuksesta 106 §:
 - Oppilaille ja opiskelijoille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä oppilaitoksen järjestyssääntöjen valmisteluun.
 - Opetuksen ja koulutuksen järjestäjän tulee määrääjoin selvittää oppilaiden ja opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja opetuksen/koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Kouluterveyskysely 2017

- 4. ja 5. luokan oppilaat:
Osallistunut koulun yhteisten sääntöjen suunnitteluun 73 %
- 8. ja 9. luokan oppilaat:
Mahdollisuus vaikuttaa koulun yhteisten sääntöjen laatimiseen

Erittäin hyvä	4,0 %
Melko hyvä	18,5 %
Ei hyvä eikä huono	32,9 %
Melko huono	21,4 %
Erittäin huono	23,3 %

Kanteluratkaisu: Lasten kuuleminen ja lapsivaikutusten arviointi koulussa

(EOAK/6195/2017 ja EOAK/6196/2017)

- Oppilaiden oikeus tulla kuulluksi ei aina toteudu koulujen työ- ja loma-ajoista päätettäessä
- Koulujen työ- ja loma-aikaan liittyvät päätökset koskevat lapsia ja vaikuttavat lapsen oikeuteen lepoon ja virkistykseen
- Päätökset eivät aina perustu riittävään lapsivaikutusten arviointiin
- Ei riitä että lapsia kuullaan vain oppilaskuntien tai vastaavien välityksellä
- Lasten näkemysten kuuleminen on tärkeä osa lapsivaikutusten arviointia

Oikeus suojeluun

- Hyvinvoinnille välttämätön suojelu ja huolenpito, huonon kohtelun kieltö (LOS 3.2 ja LOS 19)
- Jokaisella koulutusasteella oppilaalla/opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (POL 29 §, LL 21 §, LAK 80 §)
 - Opetuksen/koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt tai muut sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä turvallisuutta ja viihtyisyyttä
 - Voimassa ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen tai toimintaan koulussa/oppilaitoksessa tai sen ulkopuolella
- YK:n lapsen oikeuksien komitea ollut huolissaan mm. kiusaamiseen puuttumisen tehottomuudesta sekä tyttöihin kohdistuvasta seksuaalisesta ahdistelusta

Kanteluratkaisu: Sisäilmaoireet & opetusjärjestelyt

(EOAK/6915/2017, 8.12.2018)

- AOA totesi, että opetuksen järjestäjä ei voi evätä perusopetusta tai vapauttaa oppivelvollisuuden suorittamisesta esimerkiksi lääkärin määräämällä ”sairauslomalla”
- Sisäilmaoireisiin liittyvissä tilanteissa opetus tulee järjestää lapsen edun ja yksilöllisen tilanteen edellyttämällä tavalla arvioimalla tarvetta väistötiloihin siirtymiselle ja tarvittaessa varmistamalla mahdollisuus siirtyä oireita aiheuttamattomaan, turvalliseen oppimisympäristöön

Syrjimättömyys

- Oikeuden opetukseen tulee toteutua yhdenvertaisesti
- Lapsella oikeus oikeudellisesti yhdenvertaiseen kohteluun muiden lasten kanssa sekä suhteessa aikuisiin
- Kielto kohdella lapsia epäyhdenvertaisesti huoltajan ominaisuuksien tai toiminnan perusteella
- Erityistä huomiota haavoittuviin ja syrjinnälle alttiisiin ryhmiin kuuluvien lasten oikeuksien asianmukaiseen toteutumiseen
- YK:n lapsen oikeuksien komitea ollut huolissaan mm. romanilasten ja vammaisten lasten syrjinnästä

Syrjintälautakunta 2732/66/2004

- Syrjintälautakunta kielsi kaupunkia muodostamasta luokkia, joihin sijoitettiin kaikki maahanmuuttajataustaiset lapset, kun rinnakkaisluokalla oli ainoastaan syntyperäisiä suomalaisia.
- Pedagogiset syyt ja työjärjestystekniset ongelmat eivät olleet riittävä peruste toteutettuun järjestelyyn eikä kaupunki kyennyt kumoamaan syrjintäoletttamaa.

Oikeus tehokkaaseen oikeusturvaan

- Jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.
- Myös alaikäiselle kuuluu oikeus luottaa siihen, että hänelle lainsäädännössä turvatut oikeudet toteutuvat ja epäillyt oikeudenloukkaukset voidaan saattaa tutkittaviksi

Usein toistuvia kantelunaiheita opetussektorilla

- Yhdenvertainen oikeus opetukseen, vammaisten tai muiden tuen tarpeessa olevien opetusjärjestelyt
- Puutteet hallintomenettelyssä ja päätöksenteossa
- Opiskeluympäristön turvallisuus ja työrauha
- Uskonnolliset tilaisuudet
- Kodin ja koulun yhteistyö

Hyvän hallinnon takeet

- Hallintolain 2 luvun hyvän hallinnon perusteet eli hallinnon oikeusperiaatteet (6 §), palveluperiaate (7§), neuvonta (8 §), hyvän kielenkäytön vaatimus (9 §) ja viranomaisten yhteistyö (10 §)
 - *Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia **tasapuolisesti** sekä **käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin**. Viranomaisen toimien on oltava **puolueettomia** ja **oikeassa suhteessa** tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on **suojattava** oikeusjärjestyksen perusteella **oikeutettuja odotuksia**.*
- Menettelylliset oikeusturvatakeet: käsittelyn viivytyksettömyys, esteellisyys, viranomaisen selvittämisvelvollisuus, asianosaisen kuuleminen ja päätöksen muoto, päätöksen sisältö ja perusteleminen sekä muutoksenhakuohjeet

Kanteluratkaisu: Rehtorin menettely oppilaan kurinpitoasiassa (EAOA 169/2018)

- Koulun rehtori oli tehnyt viranhaltijapäätöksen, jonka mukaan oppilaan koulupäivää lyhennettiin väliaikaisesti 1-2 viikon ajaksi oppilashuollollisena tukitoimena.
- AOA totesi, että perusopetuslaissa ei ole säännöstä oppilaan koulupäivien lyhentämisestä kurinpito- tai ojentamiskeinona. Näin ollen tällaisen keinon käyttäminen kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa oli perusopetuslain vastaista. Menettely on ongelmallista myös opiskeluhuollon toimenpiteenä. Se pohjautuu keskeisesti oppilaan sekä tarvittaessa hänen huoltajansa suostumukseen, jota kantelijat eivät olleet antaneet.
- Perusopetuslaki antaa mahdollisuuden järjestää oppilaan opiskelu yleisistä järjestelyistä poiketen. Koska rehtorin päätöksestä puuttuvat sekä sovelletut säännökset että perustelu, jäi tästäkin näkökulmasta tulkinnanvaraiseksi, mihin lainkohtaan hän oli ratkaisun perustanut.

Yksilölliset opetusjärjestelyt

Tehostettua tai erityistä tukea saaneet peruskoulun oppilaat 2017

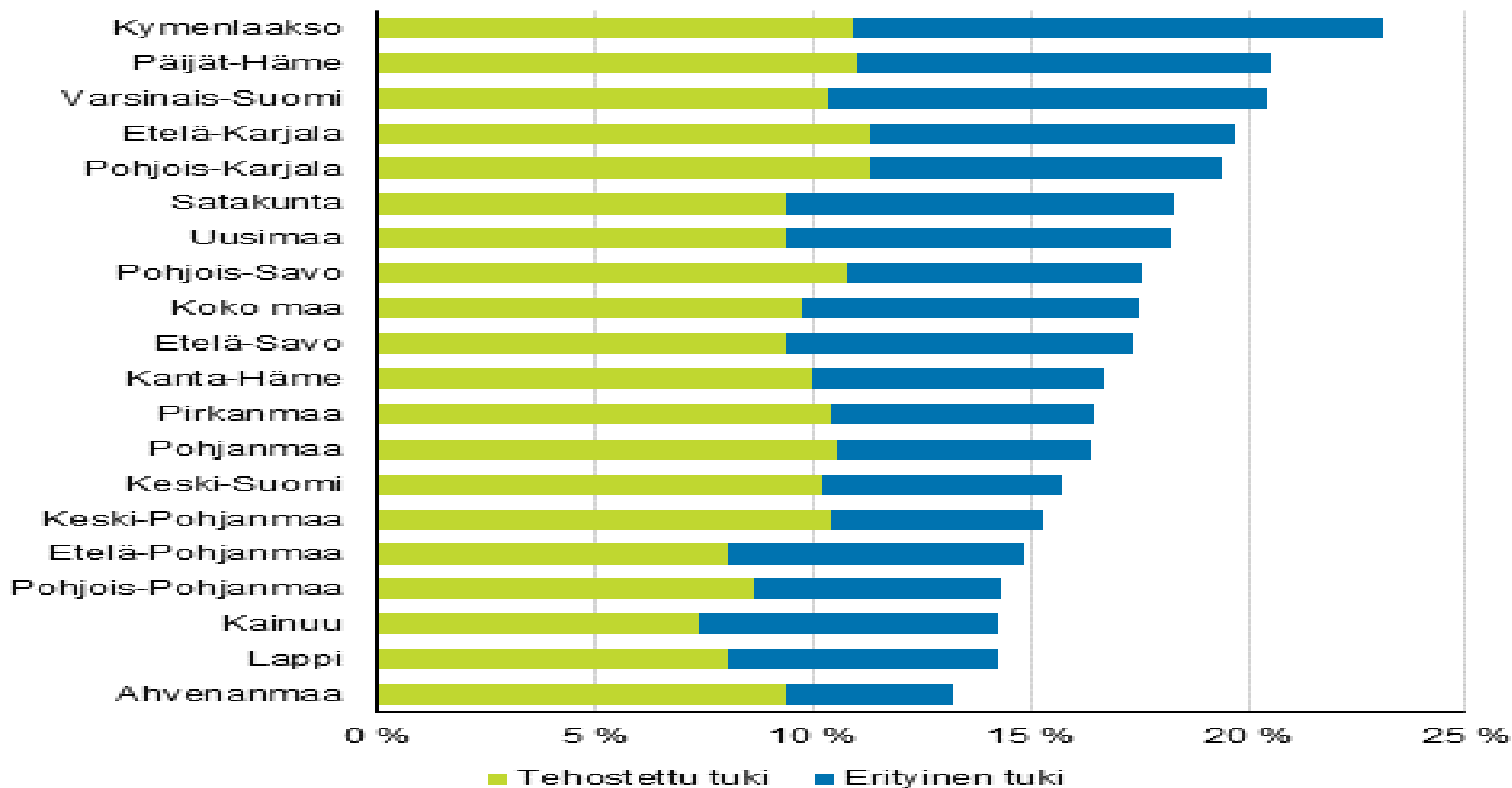
Vuosiluokat / sukupuoli	Tehostettua tukea saaneet oppilaat		Erityistä tukea saaneet oppilaat		Tehostettua tai erityistä tukea saaneet oppilaat		Peruskoulun oppilasmäärä
	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilasmäärästä, %	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilasmäärästä, %	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilasmäärästä, %	
Esiopetus	225	2,1	899	8,5	1 124	10,6	10 582
Vuosiluokat 1–6	36 183	9,8	25 602	7,0	61 785	16,8	368 027
Vuosiluokat 7–9	17 826	10,0	16 506	9,3	34 332	19,3	177 607
Lisäopetus	46	8,7	117	22,2	163	31,0	526
Yhteensä	54 280	9,7	43 124	7,7	97 404	17,5	556 742
Pojat	34 891	12,2	30 455	10,7	65 346	22,9	285 339
Tytöt	19 389	7,1	12 669	4,7	32 058	11,8	271 403

Suomen virallinen tilasto (SVT): Erityisopetus [verkkajulkaisu].

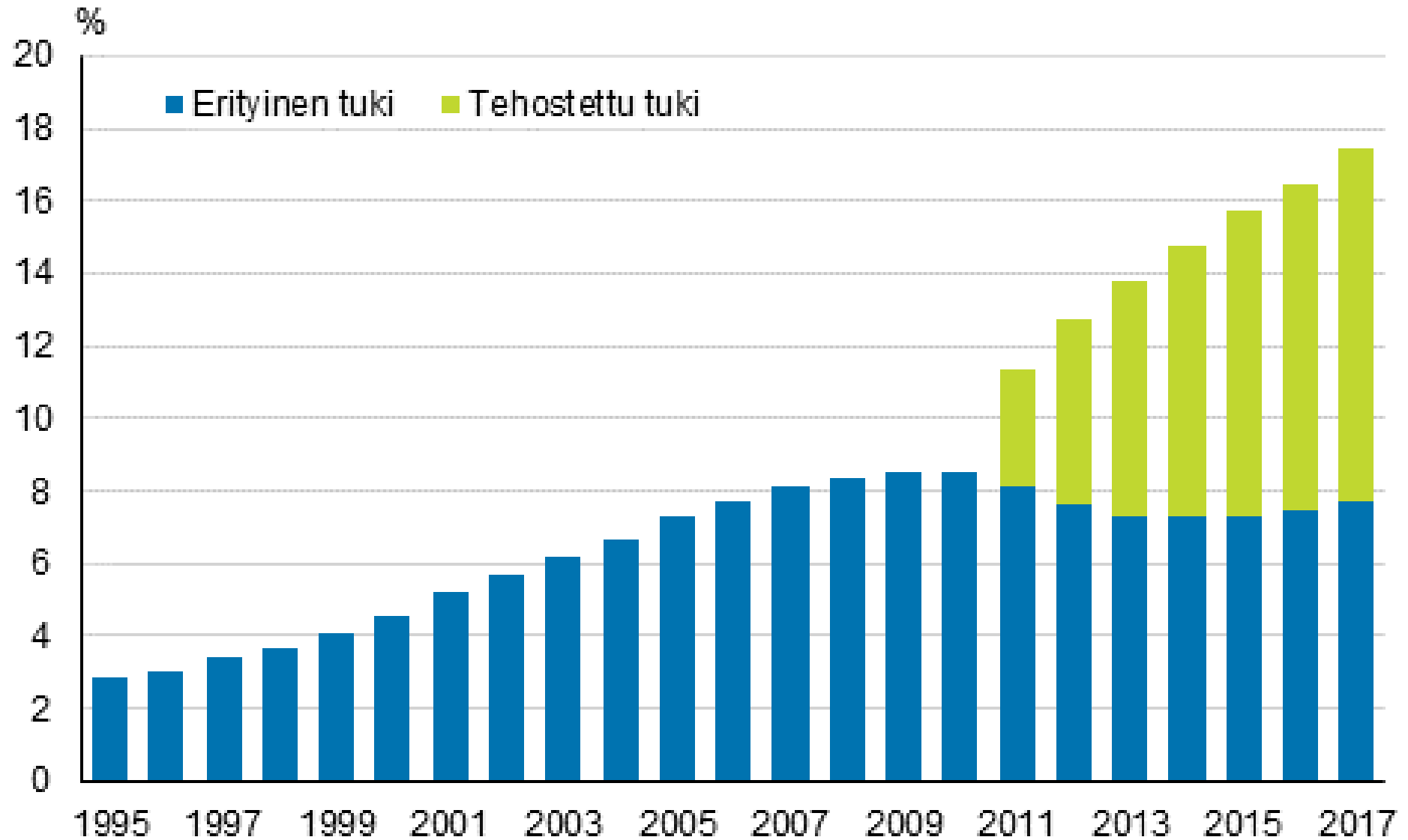
ISSN=1799-1595. 2017, Liitetaulukko 1. Tehostettua tai erityistä tukea saaneet peruskoulun oppilaat 2017 . Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 12.2.2019].

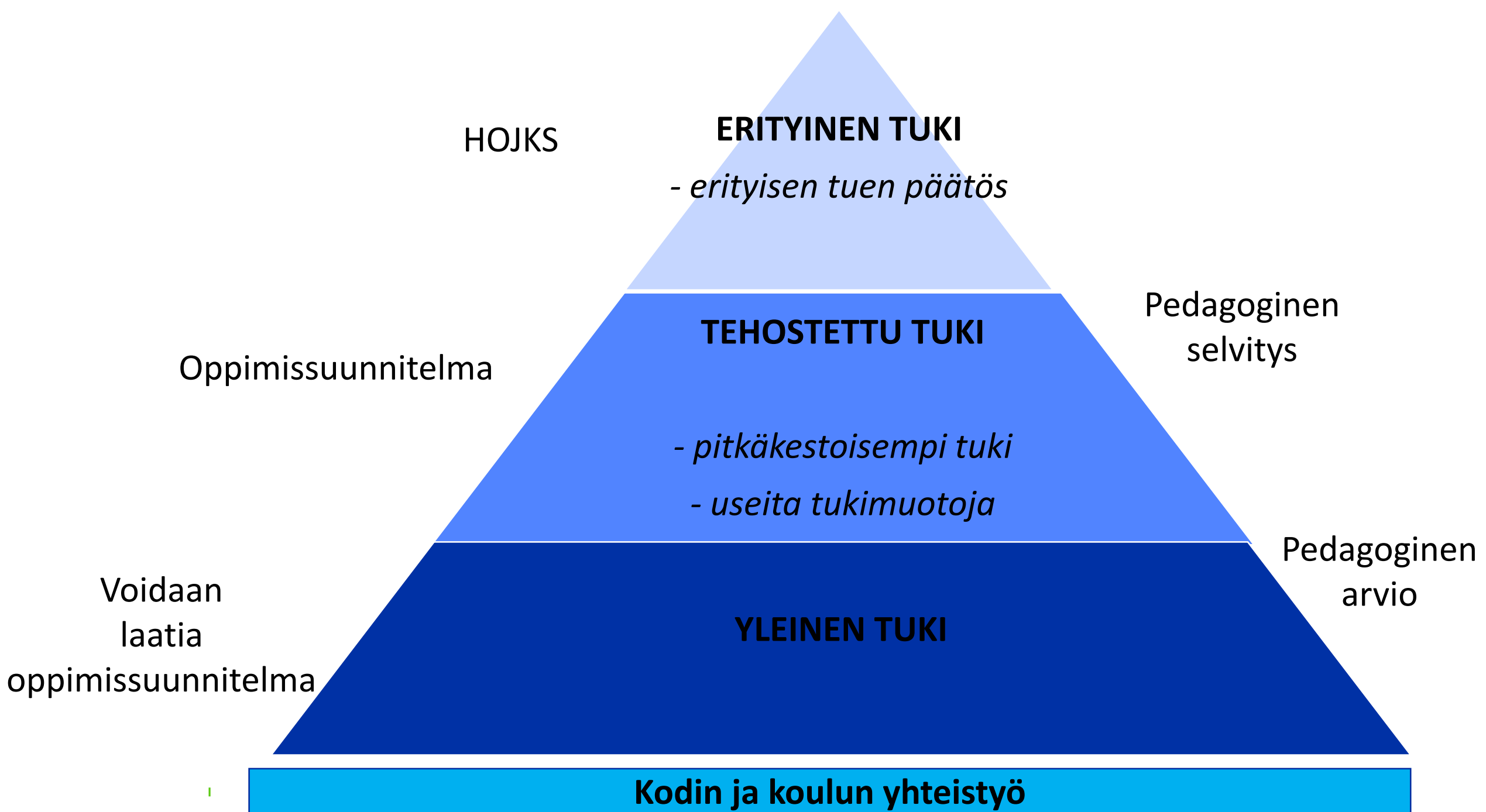
Saantitapa: http://www.stat.fi/til/erop/2017/erop_2017_2018-06-11_tau_001_fi.html

Tehostettua tai erityistä tukea saaneiden peruskoululaisten osuus maakunnittain 2017

Tehostettua ja erityistä tukea saaneiden peruskoululaisten osuus kaikista peruskoululaisista 1995–2017

Erityisen tuen päätös

- Hallintolain 44 §:n 3-kohdan mukaan päätöksestä on käytävä ilmi päätöksen **perustelut** ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu tai **miten asia on muuten ratkaistu**.
- Hallintolain 45 § 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Pedagogisesta selvityksestä on käytävä ilmi perustelut niihin asioihin, joista erityisen tuen päätöksessä päätetään.
- Erityisen tuen antamista koskevassa päätöksessä on määrättävä:
 - oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä,
 - mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut,
 - muut opetuspalvelut, erityiset apuvälineet ja kuntoutuspalvelut sekä
 - tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen tuntijakoasetuksen puitteissa.

Tuen lomakkeet OPS2016 (www.oph.fi)

Etusivu > Säädökset ja ohjeet > Ohjeita koulutuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämiseen > Perusopetuksen järjestäminen > Tietoa tuen järjestämisestä > **Tuen lomakkeet OPS2016**

- [Pedagoginen arvio](#) (dotx)
- [Pedagoginen selvitys](#) (dotx)
- [Pedagogiseen selvitykseen perustuva esitys erityisen tuen päätöksen sisällöstä](#) (dotx)
- [Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana](#) (dotx)
- [Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma \(HOJKS\) - Oppilaalla ei yksilöllistettyjä oppimääriä](#) (dotx)
- [Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma \(HOJKS\) - Oppilaalla yksilöllistettyjä oppimääriä](#) (dotx)
- [Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma \(HOJKS\) - Toiminta-alueittain opiskeleva oppilas](#) (dotx)

Kanteluratkaisu: Erityisen tuen päätöksen tekeminen viittomakieliselle lapselle (EOA 745/4/16)

- OA antoi kaupungin sivistystoimelle huomautuksen, koska viranhaltijan päätöksistä ei ilmennyt, mitä erityinen tuki (tulkitsemispalvelut) oli äidinkieleltään viittomakielisille esikoululaisille (kaksoset) ja miten se oli päätetty antaa.
- Huoltajat olivat toivoneet oppilaille viittomakielen tulkkia esiopetukseen, mutta tulkitsemispalvelut toteutettiin viittomakielen ohjaajan toimesta. Viranhaltijan tekemässä päätöksessä ei ollut päätetty ja siten yksilöity sitä, miten esikoululaisten lasten tulkitsemispalvelu oli päätetty järjestää, eikä kantelijoilla ollut tämän vuoksi tosiasiassa mahdollisuutta valittaa viranhaltijan päätöksestä

Kanteluratkaisu: Vaikeavammaisen lapsen erityisen tuen järjestäminen

- Näkö- ja kehitysvammaisen lapsen kotikunta oli laiminlyönyt tehdä lapsen erityisen tuen päätöksen perusopetuslaissa säädetyllä tavalla. Asiaa tutkittaessa ilmeni epäselvyyttä lapsen opetuksen ja sen tuen päätöksentekovastuun toteutumisessa lapsen koulun sijaintikunnan ja hänen kotikuntansa välillä.
- Perusopetuslaissa on säädetty vammaisen ja muun erityistä tukea tarvitsevan oppilaan subjektiivisesta oikeudesta saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämiä tukipalveluja. Oikeus perusopetukseen on ehdoton, eikä kunta voi tätä oikeutta kaventaa harkinnanvaraisesti tai rajata määrärahaperusteella.
- OA:n päätöksen jälkeen kunta ilmoitti ryhtyneensä toimenpiteisiin, joilla mm. varmistetaan lakisääteisten palvelujen saaminen ilman, että se estyy tai viivästyy kuntien välisen tulkintaerimielisyyden vuoksi (1145/2017)

Erityisopetusta koskevat erityissäännökset

- Erityisen tuen oppilaan opetus voidaan, jos se on oppilaan oppimisedellytykset huomioon ottaen perusteltua, järjestää 6 ja 7 §:stä poiketen siten, kuin perusopetuslain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettussa erityisen tuen antamista koskevassa päätöksessä määrätään.
 - tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen tuntijakoasetuksen puitteissa eli tuntijakoasetuksen tuntimääristä voidaan poiketa, mutta perusopetuslaissa säädetyistä oppiainevalikoimasta ei.
- Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden opetus voidaan tarvittaessa järjestää siten, ettei yhteisenä aineena opeteta toista kotimaista kieltä eikä vierasta kieltä. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden opetuksessa oppiaineita voidaan yhdistää oppiainekokonaisuuksiksi ja jakaa osa-alueisiin siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.
- Vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden opetus voidaan järjestää oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Erityiset opetusjärjestelyt (Perusopetuslaki 18 §)

- Oppilaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:
 1. oppilaalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
 2. perusopetuksen oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta; tai
 3. se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä.
- Jos oppilaan huoltaja ei ole tehnyt esitystä opiskelun järjestämisestä 1 momentissa tarkoitetulla tai sen nojalla säädetyllä tavalla, on huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä. Muille kuin oppivelvollisille järjestettävässä opetuksessa on vastaavasti varattava oppilaalle tilaisuus tulla kuulluksi.
- Oppilaalle, joka on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä muutoin kuin tilapäisesti vapautettu jonkin aineen opiskelusta, tulee järjestää vastaavasti muuta opetusta tai ohjattua toimintaa (poikkeus Perusopetusasetus 5 §)

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

- Opetussuunnitelmassa voidaan määrätä, että eri oppiaineiden opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti.
- Opetussuunnitelmassa määrätään opintokokonaisuuksista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen asianomaisessa aineessa. Oppilas siirtyy lukuvuoden koulutyön päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Yhdeksännellä vuosiluokalla oppilas luetaan asianomaisen vuosiluokan oppilaaksi niin kauan kuin oppilas saa päättötodistuksen tai hän eroaa koulusta.

Oppilaan väkivaltaiseen käytökseen puuttuminen 1/2

- Koulutusta koskevassa lainsäädännössä ei rajoitustoimia koskevia säännöksiä
- Häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan **oppilaan/opiskelijan poistaminen** voimakeinoin
 - Rehtorilla ja opettajalla oikeus poistaa oppilas tai opiskelija, joka ei noudata opetustilasta poistumismääräystä tai joka ei poistu koulun alueelta saatuaan rehtorilta opiskelun epäämispäätöksen loppupäivän ajaksi
 - Jos oppilas/opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, oikeus käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, jotka puolustettavia ottaen huomioon oppilaan ikä, tilanteen uhkaavuus
 - Poistettua perusopetuksen oppilasta ei saa jättää valvomatta
- **Opiskeluoikeuden epääminen** jäljellä olevan työpäivän ajaksi (lukio ja ammatillinen koulutus enintään 3 päivän ajaksi)
 - Valvonta (perusopetus)

Oppilaan väkivaltaiseen käytökseen puuttuminen 2/2

- **Hätävarjelu ja pakkotila**
- Oikeus perustuslaissa säädettyjen perusoikeuksien (kuten oikeus koskemattomuuteen) rajoittamiseen tulee olla säädetty laissa.
- Oppilaan muutoin laissa säädettyjä oikeuksia voidaan rajoittaa silloin, kun oppilas ilman rajoitustoimenpidettä vahingoittaisi joko itseään tai muita henkilöitä. Rajoittamistoimenpiteet eivät saa olla kuitenkaan laajempia kuin mitä uhkaavan vaaran torjuminen välttämättä edellyttää.
- Oppilaan rajoittamistoimenpiteistä on hyvä keskustella oppilaan huoltajan kanssa ja tehdä niitä yhteisymmärryksessä huoltajan kanssa, vaikka huoltajakaan ei voi pätevästi antaa suostumusta toimenpiteisiin, jotka loukkaavat lapsen perustuslaissa säädettyjä perusoikeuksia.

Kanteluratkaisu: Erityistä hoitoa tarvitsevan lapsen rauhoittaminen kiinnipitämällä päiväkodissa

(EOA 4171/4/06)

- OA:n käsityksen mukaan pientä lasta voidaan hoitaa yhteisymmärryksessä hänen huoltajansa kanssa siinäkin tapauksessa, että lapsi vastustaa toimenpidettä. Lapsen rauhoittaminen kiinnipitämällä tulee kuitenkin aina olla lapsen turvallisuuden tunteen mahdollistava, hoidollista ja huollollista, ammatillisesti osaavaa ja lasta ja hänen ihmisarvoaan tukevaa.
- OA pitää tärkeänä, että lapsen kanssa keskustellaan jälkikäteen tilanteesta ja hänen voinnistaan, mikäli se lapsen kehitystaso ja muut mahdolliset seikat huomioon ottaen voidaan katsoa mahdolliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Kun tapahtumat kirjataan, tulisi tällöin myös kirjata mitä mieltä lapsi on tapahtuneesta kiinnipidosta ja miten hän voi kiinnipitämisen jälkeen.
- OA korostaa, että päiväkodin tulee hoitaa lasta tukemalla lapsen kotia kasvatustehtävässä siten, että lapsen kiinnipitämisestä kerrotaan huoltajille ja ne selvitetään mahdollisimman tarkasti. Tällöin myös vanhempien mielipiteet tulee mahdollisuuksien mukaan kirjata.

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus

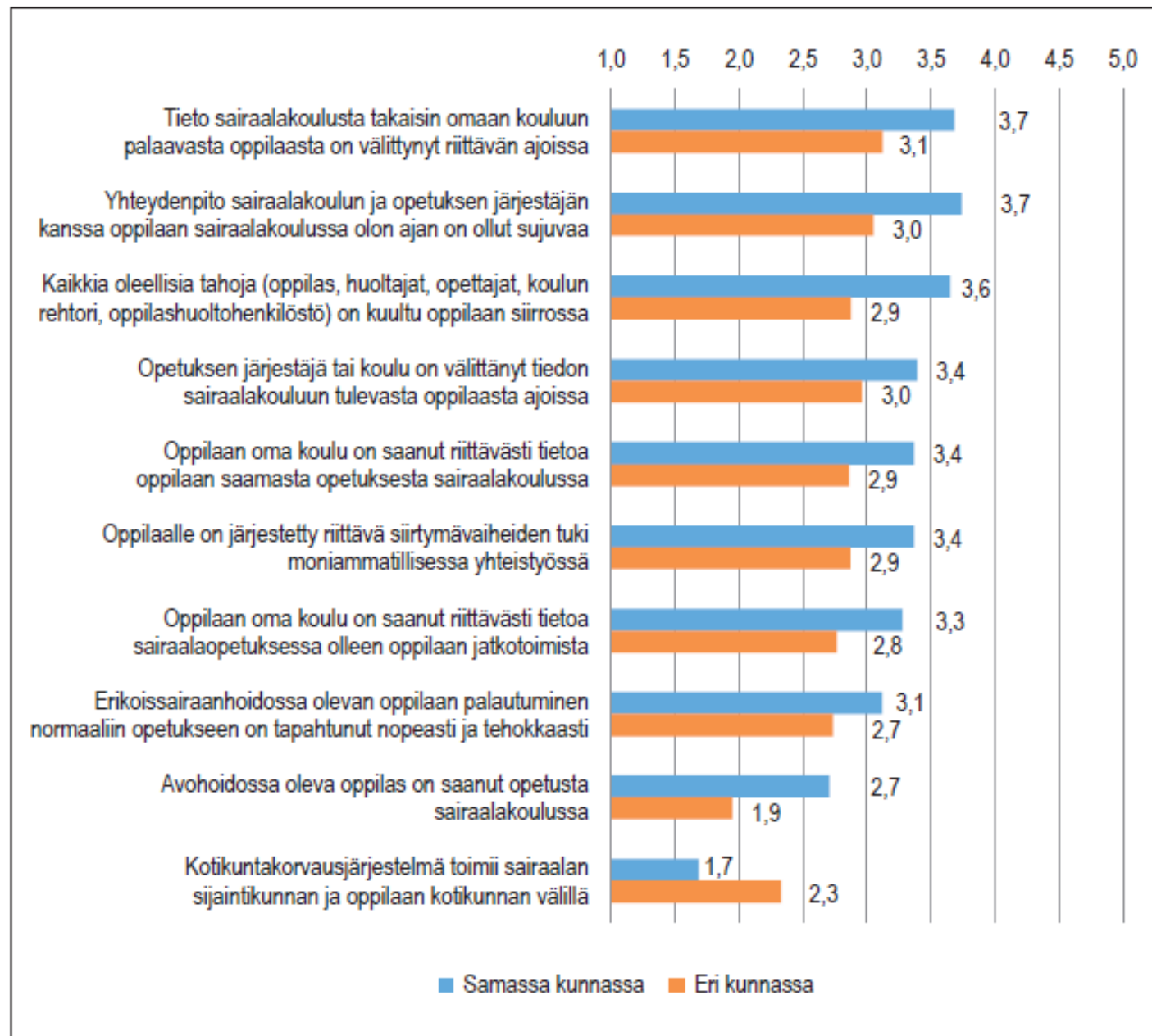
(Perusopetuslaki 4 a §)

- Erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle annetaan opetusta, jolla on oppimista ja koulunkäyntiä **ylläpitävä** sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva **kokonaiskuntoutuksellinen** tavoite.
- Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Sairaalan sijaintikunta on kuitenkin velvollinen järjestämään **sairaalassa potilaana olevalle** oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se hänen terveytensä huomioon ottaen on mahdollista.
- Hoidosta vastaavan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään **myös muulle erikoissairaanhoidossa** olevalle oppivelvolliselle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole tämän tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta oppilaan edun mukaista. Myös kunnat, joissa sijaitsee erikoissairaanhoitolaissa [\(1062/1989\)](#) tarkoitettu erikoissairaanhoidon muu toimintayksikkö, voivat järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle.

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus

- Hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta ja oppilaan opetuksen järjestäjä sekä oppilaan kotikuntalain mukainen kotikunta **sopivat** yhdessä tässä pykälässä tarkoitetun opetuksen järjestämisestä oppilaalle **kuultuaan** ensin oppilasta, tämän huoltajia tai muuta laillista edustajaa, oppilaan opetuksen järjestäjää sekä oppilaan oppilashuollosta vastaavia henkilöitä. Mikäli sopimukseen ei päästä, päätöksen tekee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta.
- Oppilaan opetuksen järjestäjän tulee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan kanssa **moniammatillisessa yhteistyössä sopia ja järjestää siirtymisen kannalta välttämätön tuki opetuksen järjestämiseksi oppilaan siirtyessä 1 momentissa tarkoitettuun opetukseen ja takaisin**. Mikäli oppilaan opetuksen järjestäjä on muu kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tulee kuulla. Oppilaan tulee voida 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien lakattua palata siihen opetukseen, johon oppilas osallistui ennen siirtymistään 1 momentissa säädettyyn opetukseen.
- Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on oikeutettu 32 §:n 1 momentin mukaiseen ilmaiseen kuljetukseen tai riittävään avustukseen osallistuessaan tämän pykälän mukaiseen opetukseen.

Kansallinen koulutuksen
arviointikeskus: Työrauha ja
turvallisen oppimisympäristön
arviointi perusopetuksessa ja
lukiokoulutuksessa
Julkaisut 6:2018

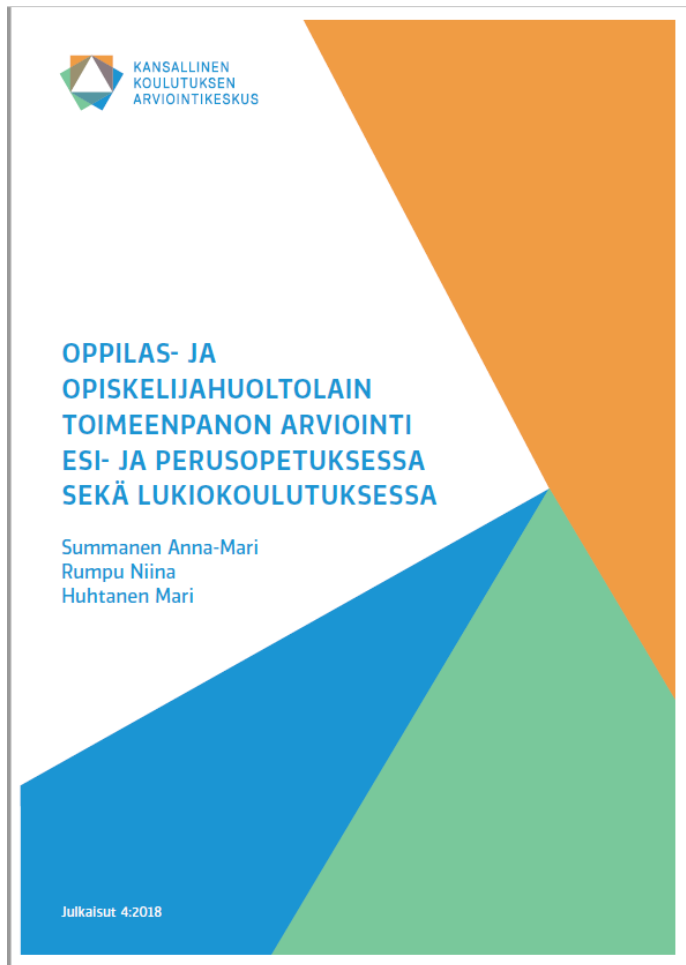

KUVIO 109. Koulukohtaisen kyselyn vastaajien arviot sairaalakoulujen kanssa tehdyn yhteistyön toteutumisesta sen mukaan, missä kunnassa sairaalaopetus on tapahtunut (asteikko: 1 = *Erittäin huonosti* – 5 = *Erittäin hyvin*)

Moniammatillinen yhteistyö oppilas- ja opiskelijahuollossa

Karvin selvitys oppilas- ja opiskelijahuoltolain toimeenpanosta (esi- ja perusopetus, lukiokoulutus)

- <https://karvi.fi/publication/oppilas-ja-opiskelijahuoltolain-toimeenpanon-arviointi-esi-ja-perusopetuksessa-seka-lukiokoulutuksessa/>
- **Opiskeluhuollon toteuttamisen ja johtamisen vahvistaminen toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä:**
 - Tehostanut opiskeluhuollon toimintakäytänteitä kaikilla kouluasteilla.
 - Opiskeluhuollosta on tullut entistä monialaisempi kokonaisuus. Haasteita on esimerkiksi poikkihallinnollisessa yhteistyössä, tiedonsiirroissa ja opiskeluhuoltorekistereissä.
 - Lisäksi useat lain kauaskantoisemmat vaikutukset, kuten korjaavien toimenpiteiden, lastensuojelutarpeen ja mielenterveyspalvelujen tarpeen väheneminen, odottavat vielä toteutumista.

Monialainen yhteistyö

1. Opiskeluhuollon yleistä suunnittelua, kehittämistä, ohjausta ja arviointia varten monialainen **opiskeluhuollon ohjausryhmä**

- Voi olla kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen, tehtäviä voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä

2. Oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia varten monialainen **oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä**

3. Yksittäisen oppilaan/opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän asiat käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä

- Kootaan tapauskohtaisesti
- Käsittelyyn voi osallistua myös tarvittavia yhteistyötahoja tai oppilaan/opiskelijan läheisiä oppilaan/opiskelijan/hooltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella

Monialainen yhteistyö (jatkoa)

4. **Kolmiportaisen tuen asioiden käsittely:** tehostettua ja erityistä tukea käsitellään moniammatillisesti yhteistyössä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa (perusopetuslaki).

5. Kurinpitoon liittyvän oppilashuollollisen tarpeen harkinta (perusopetus):

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty

- kirjallinen varoitus tai
- määräaikainen erottaminen tai
- joka on poistettu jäljellä olevan opetuksen ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai
- jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi

järjestetään tarvittava oppilashuolto.

Yhteisöllinen oppilas- ja opiskelijahuolto

- Toimintakulttuuri ja toimet, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään
 - Oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä
 - opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.
- Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma:
 - Tarkoitus hyödyntää esim. kouluterveyskyselyitä, laajojen terveystarkastusten luokkayhteenvetoja, oppilaitoksen turvallisuudesta ja terveellisyydestä kolmen vuoden välein kerättävää tietoa
 - Toimien painotus siellä missä haasteet
- Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista
- Opiskeluhuoltoryhmä (ei oppilaiden/opiskelijoiden nimiä)
 - Vastaa oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista

Tietoa yhteisön hyvinvoinnista

Yhteistyö-
tahojen
näkemys

Koulu-
terveys-
kysely

TEA-
tiedon-
keruu

KiVa-tilanne-
kartoitus,
yms.

Terv. ja turv.
tarkastukset

Hyvinvointi-
profiili

Laajojen
terveys-
tarkastusten
yhteenvedot

Oppi-
laitoksen
oma kysely

Henkilöstön
näkemys, ml.
palvelut

Opiskelijoilta
ja huoltajilta
saatava tieto

Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhoitotryhmä perusopetuksessa

Marke Hietanen-Peltola
 Kristiina Laikinen
 Eva Autio
 Riita Palmqvist

Yhteistyö ja osallisuus

9/2018

<https://www.julkari.fi/handle/10024/136782>

Sisällys

Lukijalle	3
1. Oppaan tausta ja tarkoitus	7
2. Opiskeluhoitotryhmän toiminnallinen kokonaisuus	9
3. Opiskeluhoitotryhmän johtaminen kunnassa	11
4. Oppilaiden ja hoitajien osallisuus opiskeluhoitotryhmässä	13
5. Opiskeluhoitotryhmän toimintamalli	15
5.1 Opiskeluhoitotryhmän johtaminen ja kokoonpano	15
5.1.1 Opiskeluhoitotryhmän johtaminen	16
5.1.2 Opiskeluhoitotryhmän kokoonpano	16
5.2 Opiskeluhoitotryhmän kokoontuminen ja toimintatavat	19
5.3 Opiskeluhoitotryhmän tehtävät	21
5.3.1 Opiskeluhoitotryhmän kokonaisuuden koordinaatio	21
5.3.2 Yhteisöllinen opiskeluhoitotyö	22
5.3.3 Yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon liittyvät tehtävät	23
5.3.4 Akuutteihin hyvinvoinnin riskeihin reagoiminen	24
5.3.5 Koordinaatio koulun muun hyvinvointityön kanssa	24
5.3.6 Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa	25
5.4 Opiskeluhoitotryhmän suunnittelu	27
5.4.1 Tietopohjan kokoaminen	27
5.4.2 Koulukohtainen opiskeluhoitosuunnitelma	29
5.4.3 Työn vuosittainen suunnittelu	30
5.5 Opiskeluhoitotryhmästä tiedottaminen	32
5.5.1 Mistä tiedotetaan?	32
5.5.2 Miten ja milloin tiedotetaan?	33
5.6 Arviointi ja kehittäminen	34
5.6.1 Opiskeluhoitotryhmän työskentelyn arviointi	35
5.6.2 Yhteisöllisen opiskeluhoitotryhmän arviointi	36
5.6.3 Yksilökohtaisen opiskeluhoitotryhmän arviointi	38

Yksittäisen oppilaan/opiskelijan asian käsittely

- Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan/opiskelijan ja hänen huoltajansa kanssa. Asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu oppilaan/opiskelijan/huoltajan suostumukseen.
- Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti
- Käsittelyyn voi osallistua myös tarvittavia yhteistyötahoja tai oppilaan/opiskelijan läheisiä oppilaan/opiskelijan/huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella.
- Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, **painavasta syystä kieltää huoltajaansa** tai muuta laillista edustajansa **osallistumasta** itseään koskevan opiskeluhoitoasian käsittelyyn sekä **antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoitoa tietoja huoltajalleen** tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista.
 - Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoitoa henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Rekisterinpito ja henkilötietojen käsittely

- Valtion opetushallinnon viranomaisten ja Tietosuoja-valtuutetun tehtäviin ei kuulu antaa lupia tai päätöksiä jonkin tietojärjestelmän lainmukaisuudesta -> koulutuksen järjestäjä vastaa rekisterinpitäjänä itse käyttämiensä järjestelmien ja henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta.
- Henkilötietojen käsittely edellyttää esim.
 - tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelyperuste
 - henkilötietoja käsitellään vain määritellyn käyttötarkoituksen ja ne ovat tarpeellisia ja virheettömiä,
 - rekisterinpitäjä noudattaa huolellisuutta henkilötietojen käsittelyssä ja toteuttaa tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet tietojen suojaamiseksi.
 - Terveystietojen ja muiden erityisiä henkilötietoryhmiä koskevien tietojen käsittely johtuu välittömästi opetuksen/koulutuksen järjestäjälle laissa säädetystä tehtävästä
- Opiskelu- ja opettajien tietojen käsittelyyn ja kirjaamiseen sovelletaan oppilas- ja opiskelijahuoltolakeja, op. koulutusta sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia lakeja, EU:n tietosuoja-asetusta, tietosuoja- ja julkisuuslakia.
- Tietojen arkistointiin sovelletaan arkistolakea ja koulutuksen järjestäjän arkistomuodostussuunnitelmaa.

<https://minedu.fi/tietosuojaopas>

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Hae

Hakusivulle »

Vastuualueet

Ajankohtaista

Hankkeet ja säädösvalmistelu

Avustukset

Julkaisut

Ministeriö

Yhteystiedot

Tietosuojaopas oppilaitoksille

Opas tietosuoja-asetuksen pääkohdista opetuksen ja
koulutuksen järjestäjille.

Tietosuojaopas

Tällä hetkellä henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia. Toukokuun 25. päivänä 2018 sovellettavaksi tulee EU:n yleinen tietosuoja-asetus (General Data Protection Regulation, GDPR). Se kumoaa vuonna 1995 laaditun henkilötietodirektiivin ja korvaa kotimaisen henkilötietolain henkilötietojen

Salassapito ja siitä poikkeaminen

Perusopetuslaki: henkilötietojen salassapito

Ketkä:

- Opetuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet
- Henkilöstö (rehtori, opettajat, koulunkäyntiavustajat, kouluterveydenhuollon edustajat, koulukuraattorit ja -psykologit)
- Opetusharjoittelijat

Sisältö:

- Ei saa luvattomasti ilmasta sivullisille
- mitä ovat tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää
- oppilaiden, henkilöstön taikka heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta

Julkista vai salassa pidettävää?

- Perustuslaki:

10 § Yksityiselämän suoja

"Jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu"

12 § Julkisuus

"Viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta"

- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki)

- Viranomaisen asiakirjat ovat julkisia, jollei laissa erikseen toisin säädetä
- Oppilaitoksissa hoidetaan viranomaistehtäviä
- Yleisöjulkisuus, asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Ehdottomasti salassa pidettävää esimerkiksi:

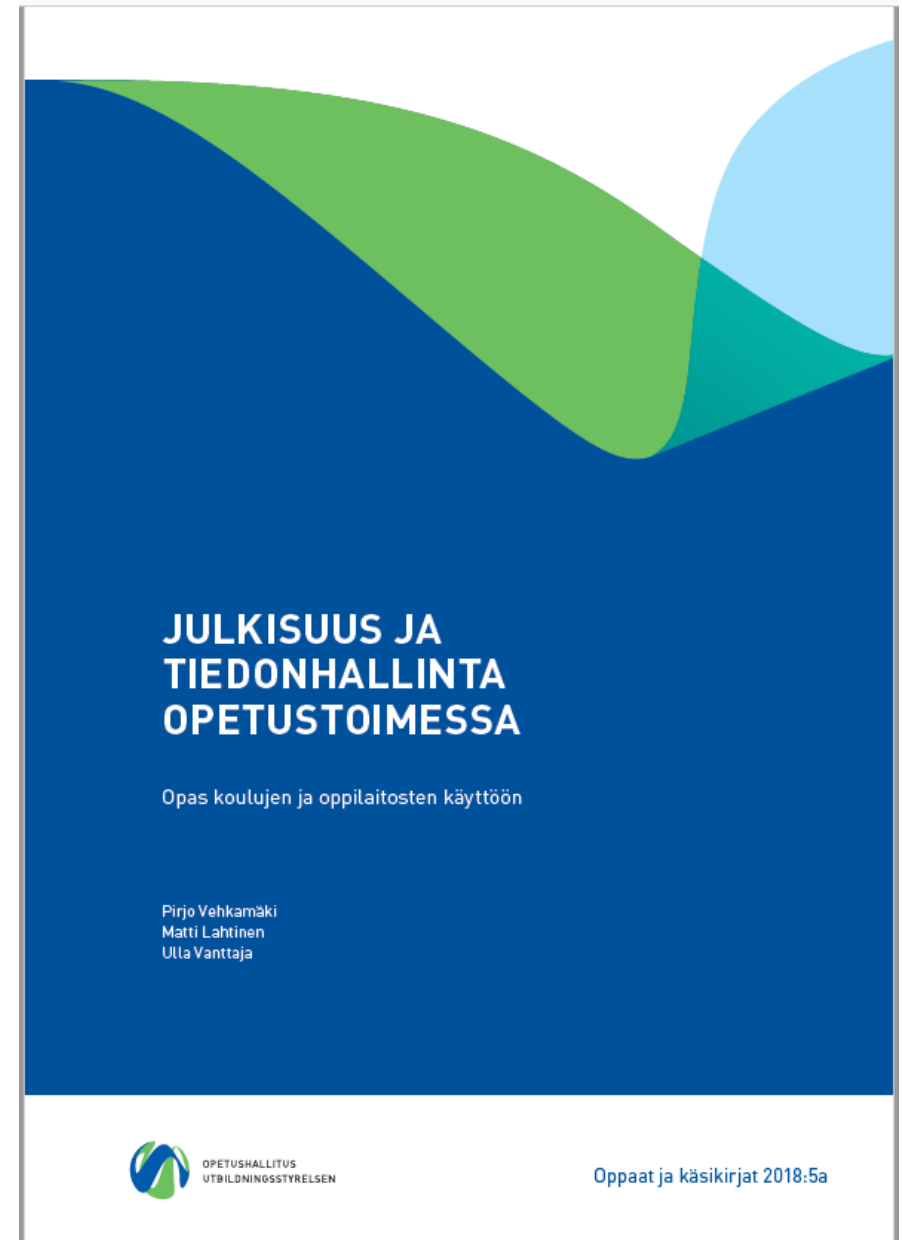
- Oppilas- ja opiskelijahuollon asiakirjat
- Tieto erityisen tuen saamisesta
- Pedagoginen arvio ja selvitys
- Asiakirjat, jotka koskevat oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointia
- Yksityiselämä, perhe-elämä
- Harrastukset
- Terveystila, vammaisuus
- Seksuaalinen suuntautuneisuus
- Tiedot suoritetusta psykologisesta testistä tai soveltuvuuskokeesta ja niiden tuloksista

Mitä salassapito tarkoittaa?

- Asiakirjasalaisuus eli asiakirjan pitäminen salassa
- Vaitiolovelvollisuus eli kielto ilmaista salassa pidettävää tietoa suullisesti
- Hyväksikäyttökielto eli kielto käyttää salaista tietoa omaksi tai toisen vahingoksi
- Salassapitovelvollisuus jatkuu virkasuhteen päättymisen jälkeenkin
- Virkasalaisuuden rikkominen, tuottamuksellinen virkasalaisuuden rikkominen, salassapitorikos

Julkisuus ja tiedonhallinta opetustoimessa

- Opas koulujen ja oppilaitosten käyttöön
- [www. oph.fi](http://www.oph.fi)

Varhaiskasvatus ja salassapito

- Uudessa laissa varhaiskasvatus irtaantuu kokonaan sosiaalihuollosta
 - Tämä tarkoittaa sitä, että **varhaiskasvatuksen asiakkuus** itsessään ei ole enää salassa pidettävää tietoa
- Jatkossakaan **kaikki tieto ei ole julkista**
 - Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on salassa pidettävä
 - Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki) 24 §:ssä lista salassa pidettävistä asioista
 - salassapitovelvoitteet koskevat sekä yksityisiä että julkisia varhaiskasvatuspalvelujen järjestäjiä
 - Esim. lapsen tuen tarvetta, tukitoimia ja henkilökohtaisia ominaisuuksien arviointia koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä

Opetushallituksen tukimateriaali: kolme videota aiheeseen liittyen

> PÄ SVENSKA > Tekstiversio > Aakkosellinen hakemisto
> Sivukartta > Tarkennettu haku
Q A Q A HAE

ETUSIVU

YLEISSIVISTÄVÄ KOULUTUS

AMMATTIKOULUTUS

MATERIAALEJA JA TYÖTAPOJA

KILPAILUT JA TEEMAPÄIVÄT

TIETOA EDU.FISTÄ

Varhaiskasvatus | Esi- ja perusopetus | Lukiokoulutus | Laaja-alainen osaaminen ja aihekokonaisuudet | Hyvinvointi koulussa | Maahanmuuttajien koulutus | Taiteen perusopetus

VASU2017 tukimateriaalit

- > Pedagoginen dokumentointi
- > Osallisuus
- > Kielten rikas maailma
- > **Salassapito ja tietosuojatietosuojat varhaiskasvatuksessa**

Verkkomateriaaleja varhaiskasvatukseen

Salassapito ja tietosuojatietosuojat varhaiskasvatuksessa

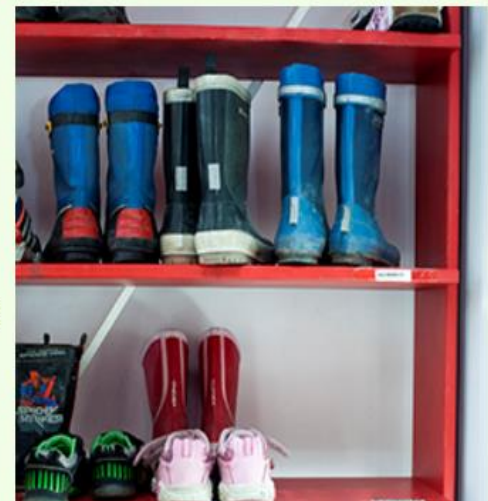
Uusi varhaiskasvatuslaki (540/2018) tuli voimaan 1.9.2018. Mikä muuttui salassapidon ja tietosuojan osalta? Opetushallitus on tuottanut kolme videota aiheeseen liittyen. Videoilla vastataan kysymyksiin, joita tulee usein Opetushallitukselle varhaiskasvatuksen salassapidosta ja tietosuojasta.

Videot käsittelevät seuraavia teemoja:

- > [Mikä on julkista ja mikä salassa pidettävää tietoa varhaiskasvatuksessa?](#) (youtube.com)
- > [Mitä pedagogisten asiakirjojen osalta pitää ottaa huomioon?](#) (youtube.com)
- > [Pedagoginen dokumentoinnin tietosuojakysymykset](#)(youtube.com)

Videoita tukemaan on laadittu myös esitys: > [Uusi varhaiskasvatuslaki – mikä muuttuu tietosuojan ja salassapidon osalta?](#) (pdf)

Videoita ja esitystä voidaan hyödyntää joko erillisinä esityksinä tai yhtenä kokonaisuutena työyhteisöjen ja tiimien palaverissa, kouluttamisessa ja kehittämisessä.

Mitä tietoa ja kenelle voidaan siirtää varhaiskasvatuksessa?

- Varhaiskasvatuslaki mahdollistaa **varhaiskasvatuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon** siirtämisen salassapidon estämättä.
 - Järjestämisen kannalta välttämätöntä tieto voi liittyä esimerkiksi lapsen tukitoimiin tai turvallisen varhaiskasvatuksen järjestämiseen
- Varhaiskasvatuksen järjestäjällä on oikeus saada tällaista välttämätöntä tietoa muilta varhaiskasvatuspalvelujen järjestäjiltä tai esim. sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta tai ammattihenkilöltä
- Jos lapsi siirtyy toisen varhaiskasvatuksen järjestäjän varhaiskasvatukseen tai perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen tai perusopetukseen, aikaisemman järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava järjestämisen kannalta välttämätön tieto uudelle järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden järjestäjän pyynnöstä.

Salassapito ja siitä poikkeaminen oppilas- ja opiskelijahuoltoasioissa

- Oppilaan/opiskelijan yksilökohtainen oppilas- ja opiskelijahuolto:
 - **osallistuvilla oikeus saada** toisiltaan ja **luovuttaa** toisilleen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot
 - Tietojen luovuttaminen **muille** vain
 - jos oppilaan/opiskelijan/huoltajan yksilöity kirjallinen suostumus tai
 - jos luovuttamiseen oikeuttava lain säännös

Salassapidosta poikkeaminen perusopetus

- Oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä **oppilaan opettajalle, rehtorille** ja opetuksesta vastaavalle viranomaiselle oppilaan **opetuksen asianmukaisen järjestämisen** edellyttämät välttämättömät tiedot (40 § 2 mom)
- Opetuksen järjestäjällä oikeus saada salassapitosäännösten estämättä opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta, palvelujen tuottajalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä (41 § 4 mom)
- Jos alle 18-vuotias oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän perusopetuslain, lukiolain tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisesti järjestettyyn opetukseen, koulutukseen tai toimintaan, aikaisemman opetuksen järjestäjän tulee salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uudelle koulutuksen järjestäjän pyynnöstä (40 § 4 mom)

Salassapidosta poikkeaminen lukiokoulutus

(31.7.2019 asti)

- Opettaja, rehtori sekä kouluterveydenhuollosta ja muusta oppilashuollosta vastaavat henkilöt saavat sen estämättä, mitä 1 momentissa tai salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään, antaa toisilleen sekä koulutuksesta vastaaville viranomaisille **opiskelun asianmukaisen järjestämisen** edellyttämät välttämättömät tiedot. (Lukiolaki 32 § 2 mom)

Salassapidosta poikkeaminen lukiokoulutus

(1.8.2019 lukien)

- Vastaanottajan tehtävien hoidon kannalta välttämättömiä opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia tietoja on tiedon haltijalla salassapitosäännösten estämättä oikeus antaa:
 1. oppilaitoksen rehtorille ja oppilaitoksen turvallisuudesta vastaavalle muulle henkilölle opiskelun turvallisuuden varmistamiseksi;
 2. opinto-ohjauksesta vastaaville henkilöille muihin opintoihin ja tukipalveluihin ohjaamista varten (edellyttää lisäksi opiskelijan suostumusta);
 3. opiskeluterveydenhuollosta vastaaville henkilöille opiskelijan terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja tarvittaviin tukitoimiin ohjaamista varten;
 4. poliisille ja koulutuksen järjestäjän edustajalle, joka on ensisijaisessa vastuussa turvallisuusuhan selvittämisestä, välittömän turvallisuusuhan arvioimiseksi tai jos opiskelijan todetaan terveydentilan arvioinnissa olevan vaaraksi muiden turvallisuudelle.

Salassapidosta poikkeaminen ammatillisessa koulutuksessa

Tiedon haltijalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus antaa opiskelijan **terveydentilaa ja toimintakykyä** koskevia tietoja seuraaville tahoille, jos ne ovat tiedon saajan tehtävien hoidon kannalta välttämättömiä:

- Oppilaitoksen **rehtorille tai johtajalle** ja oppilaitoksen turvallisuudesta vastaavalla muulle henkilölle opiskelun turvallisuuden varmistamiseksi
- **Opinto-ohjauksesta** vastaaville henkilöille muihin opintoihin ja tukipalveluihin ohjaamista varten
- **Opiskelijaterveydenhuollosta** vastaaville henkilöille opiskelijan terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja tarvittaviin tukitoimiin ohjaamista varten

Salassapidosta poikkeaminen ammatillisessa koulutuksessa

- **Työssäoppimisesta vastaaville** henkilöille opiskelijan sekä työssäoppimispaikan henkilöstön ja asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi
- **Poliisille** ja koulutuksen järjestäjän edustajalle, joka on ensisijaisessa vastuussa turvallisuusuhan selvittämisestä, välittömän turvallisuusuhan arvioimiseksi tai mikäli opiskelijan todetaan terveydentilan arvioinnissa olevan vaaraksi muiden turvallisuudelle

Laki ammatillisesta koulutuksesta 109 § 4 momentti

Yhteydenotto psykologiin/kuraattoriin

- Oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijän **on otettava viipymättä** yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin, jos hän arvioi, että oppilas tai opiskelija tarvitsee psykologi- tai kuraattoripalveluja opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi
- Yhteydenotto tehdään **yhdessä** oppilaan tai opiskelijan kanssa
- Jos tämä ei mahdollista, oppilaalle tai opiskelijalle **tieto** yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä laissa säädetyn määräajan puitteissa
- Huoltajalle tieto yhteydenotosta, jollei laista muuta johdu

Oppilas- ja opiskelijahuollon suhde pedagogiseen tukeen

Oppilashuolto ja kolmiportainen tuki

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

På svenska | In English

Ajankohtaista Koulutus ja tutkinnot **Säädökset ja ohjeet** Tietopalvelut Rahoitus Opetushallitus Yhteystiedot

Etusivu > Säädökset ja ohjeet > Ohjeita koulutuksen järjestämiseen > Perusopetuksen järjestäminen > Tietoa tuen järjestämisestä > Oppilashuolto ja

► Lainsäädäntö

► Opetussuunnitelmien ja
tutkintojen perusteet

▼ **Ohjeita koulutuksen
järjestämiseen**

► Aamu- ja iltapäivätoiminnan
järjestäminen

▪ Esiopetuksen järjestäminen

▼ **Perusopetuksen
järjestäminen**

▼ Tietoa tuen järjestämisestä

▼ Oppilashuolto ja
kolmiportainen tuki

▪ Oppimisen ja
koulunkäynnin tuki

▪ Yksilökohtainen
oppilashuolto
pedagogisen tuen
rinnalla

▪ Tuen kirjaaminen
asiakirjoihin ja oikeus
salassa pidettäviin
tietoihin

Oppilashuolto ja kolmiportainen tuki

Uusi 1.8.2014 voimaan tullut oppilashuollon lainsäädäntö toi muutoksia myös oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämistä koskeviin säännöksiin (PoL 16 a § ja 17 §, 30.12.2013/1288). Uusi lainsäädäntö erottaa toisistaan oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetyn yksilökohtaisen oppilashuollon ja perusopetuslaissa säädetyn oppimisen ja koulunkäynnin tuen.

Oppilashuoltolain mukainen yksilökohtainen opiskeluhoito ja perusopetuslain mukainen oppimisen ja koulunkäynnin tuki eroavat oikeudellisesti toisistaan. Molemmissa lähtökohtana on yhteistyö ja vuorovaikutus oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu kuitenkin aina vapaaehtoisuuteen; kun taas oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta.

Lisää tietoa oppilashuollosta ja kolmiportaisesta tuesta

- **Oppimisen ja koulunkäynnin tuki**
- **Yksilökohtainen oppilashuolto pedagogisen tuen rinnalla**
- **Tuen kirjaaminen asiakirjoihin ja oikeus salassa pidettäviin tietoihin**
- **Keskustelusta ja konsultaatiosta**

Opiskeluhuollon suhde pedagogiseen tukeen

- Sekä oppilashuollossa että oppimisen ja koulunkäynnin tuessa lähtökohtana on yhteistyö ja vuorovaikutus oppilaan ja huoltajan kanssa. Yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa tärkeää on huolehtia avoimuudesta ja luottamuksen suojasta.
- Oppilashuolto sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki on erotettu oikeudellisesti toisistaan.
- Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa voidaan antaa **vain oppilaan ja tarvittaessa tämän huoltajan suostumuksella**. Oppimisen ja koulunkäynnin tukea voidaan antaa **oppilaan ja huoltajan tahdosta riippumatta**.

Opiskeluhuollon suhde pedagogiseen tukeen

Yksilökohtainen opiskeluhoito

- Oppilaalla oikeus opiskeluhoitoon.
- Perustuu oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumukseen.
- Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskusteluun psykologin tai kuraattorin kanssa oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetyssä määräajassa.
- Oppilaitoksen ja opiskeluhoitoon henkilöstöllä velvollisuus ottaa yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin, jos arvioivat, että oppilas tarvitsee psykologi- tai kuraattoripalveluja.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

- Oppilaalla oikeus saada riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.
- Voidaan antaa ilman suostumusta. Huoltaja käyttää oppilaan puhevaltaa; 15-vuotiaalle rinnakkainen puhevalta.
- Paikallisesti päätetään, miten tuen tarpeen selvittäminen käynnistetään.
- Pedagogiseen arvioon perustuva käsittely ja pedagogisen selvityksen tekeminen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon henkilöstön kanssa perusopetuslain mukaisesti.

Opiskeluhuollon suhde pedagogiseen tukeen

Yksilökohtainen opiskeluhoito

- Tapauskohtaisesti muodostettavan ryhmän kokoamisessa noudatetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säännöksiä.
- Asian käsittely kirjataan opiskeluhoitoon kertomuksiin oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännösten mukaisesti.
- Opiskeluhoitoon kertomukset talletetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädettyihin opiskeluhoitoon rekistereihin.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

- Ryhmien kokoamisesta ja muista menettelytavoista päätetään paikallisesti.
- Asioiden kirjaamisesta päätetään paikallisesti.
- Tuen antamisesta tehdään hallintopäätös, tarkistetaan määräajoin perusopetuslain mukaisesti.
- Oppilaalle laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa oppimissuunnitelma tai HOJKS, joiden sisällöstä määrätään OPS:n perusteissa.
- Rekistereiden perustamisesta päätetään paikallisesti perusopetuslain ja tietosuojaa koskevien säännösten mukaisesti.

Opiskeluhuollon suhde pedagogiseen tukeen

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

- Yksittäistä oppilasta koskevat opiskeluhuollon tiedot ovat salassa pidettäviä.
- Tietoja ei saa antaa sivullisille ilman oppilaan tai hänen huoltajansa yksilöityä kirjallista suostumusta tai tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä.
- Sivullisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei osallistu ao. oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin.
- Konsultointi mahdollista siihen oikeuttavien säännösten mukaisesti.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

- Yksittäisen oppilaan tukea koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä.
- Tietoja ei saa antaa sivullisille ilman huoltajan suostumusta tai tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä.
- Sivullisen käsitettä ei ole määritelty lainsäädännössä.
- Mahdollisuus konsultointiin muiden opettajien ja niiden asiantuntijoiden kanssa, joiden työtehtäviin oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelu tai antaminen kuuluu.

Opiskeluhuollon suhde pedagogiseen tukeen

Yksilökohtainen opiskeluhoito

- Opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuksien estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen ja opiskeluhuollosta vastaaville viranomaisille sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

- Oppilaan oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksesta vastaavalle viranomaiselle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot.

Opiskeluhuollon suhde pedagogiseen tukeen

Yksilökohtainen opiskeluhoito

- Jos oppilas siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta tarpeellisten salassa pidettävien tietojen siirtoon tarvitaan oppilaan tai hänen huoltajansa suostumus.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

- Jos alle 18-vuotias oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän perusopetuslain, lukiolain tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisesti järjestettyyn opetukseen, koulutukseen tai toimintaan, aikaisemman opetuksen järjestäjän tulee salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uudelle koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

Opetushenkilöstön ilmoitusvelvollisuudet

Lastensuojeluilmoitus (Lastensuojelulaki 25 §)

- Opetustoimen palveluksessa olevilla velvollisuus **salassapitosäännösten estämättä** viipymättä ilmoittaa
 - sosiaalitoimelle, jos ovat saaneet tehtävässään tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä
- **Vapaa-ajalla tietoon tulleet asiat:** oikeus, ei velvoite tehdä ilmoitus, kuten kaikilla

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi yhdessä huoltajien kanssa

- Lastensuojelulain 25 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus voidaan toteuttaa salassapitosäännösten estämättä myös yhdessä lapsen tai hänen vanhempansa kanssa tehtynä sosiaalihuoltolain 35 §:n mukaisena yhteydenottona tuen tarpeen arvioimiseksi edellyttäen, että:
 - 1) yhteydenotto tehdään viipymättä; ja
 - 2) yhteydenoton yhteydessä 25 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen henkilö ilmoittaa yhteydenottoon johtaneet syyt.

Milloin tarve selvittää lastensuojelun tarve?

- Esimerkiksi
 - Lapsen hoidossa ja huolenpidossa on puutteita tai osaamattomuutta, joka vaarantaa lapsen hyvinvointia
 - Oppilas laiminlyö jatkuvasti koulun käymisen
 - Lapsen oma päihteiden käyttö
 - Lapsen mielenterveysongelmat
 - Rikoksilla oireilu
 - Oppilaan itsetuhoisuus
 - Lapsi joutuu ikätasoonsa nähden kantamaan suhteetonta vastuuta perheen arjesta

LASTENSUOJELUN LAATUSU

5

- asiakkaiden ihmisarvo ja perusoikeudet,
- lapsen etu,
- vuorovaikutus,
- ammattihenkilöstön työn laatu sekä
- vastuulliset päätökset ja toimintakulttuuri.

Jokaisen lastensuojelutyötä tekevän tulee arvioida sitä, mitä periaatteet tarkoittavat omassa työtehtävässä ja työyhteisössä.

YHTEINEN PALVELUJÄRJESTELMÄ

- ### YHTEINEN PALVELUJÄRJESTELMÄ
- Ilmoituksen tehneelle viranomaistaholle tieto lastensuojeluilmoituksen vastaanottamisesta ja asiaa hoitavan toimiston/työntekijän nimi ja yhteystieto
 - Lastensuojeluilmoituksen tehnyt ammattilainen ja muu viranomaisen tarvittavassa määrin mukaan lapsen asian selvittämiseen ja tuen tarjoamiseen

MONIULOTTEINEN ARVIOINTI

- Asiakkaan tilanteen arviointi virkavastuulla tehtävää ja kiinteä osa lastensuojelun asiakasprosessia
- Lapsen/nuoren ja hänen vanhempansa...

Perusopetuksessa **velvollisuus** ilmoittaa tietoon tulleesta kiusaamisesta ja häirinnästä

- Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.
- Koulun henkilökunta voi tarvittaessa tukea huoltajaa asian kokonaisvaltaisessa selvittämisessä ja siihen puuttumisessa koulun kasvatuksellisin ja oppilashuollollisin keinoin yhteistyössä huoltajien kanssa myös koulumatkojen osalta.

Velvollisuus tehdä ilmoitus sekä poliisille että lastensuojeluun

- Opetustoimen henkilöstöllä velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu:
 1. rikoslain [\(39/1889\) 20 luvussa](#) **seksuaalirikoksena** rangaistavaksi säädetty teko; tai
 2. sellainen [rikoslain 21 luvussa](#) **henkeen ja terveyteen kohdistuvana** rikoksena rangaistavaksi säädetty teko, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

Ilmoitusvelvollisuudesta

- Ilmoitusvelvollisuus syntyy tehtävän hoitamisessa saatujen tietojen perusteella.
- Suositeltavaa on, että ilmoitusvelvolliset tahot ovat tarvittaessa yhteydessä poliisiin harkitessaan, ovatko ilmoituksen tekemiseen velvoittavat olosuhteet kyseisessä tapauksessa olemassa.
 - Mahdollisuus konsultoida poliisia ilmoittamatta kyseessä olevan henkilön nimeä madaltaa ilmoittamiskynnystä ja sitä kautta nopeuttaa tiedonkulkua ja toisaalta ehkäisee väärin ilmoitusten tekoa.
- Poliisille tehdyn ilmoituksen perusteella poliisi harkitsee, onko esitutkinta toimitettava.
- Poliisille tehdyn ilmoituksen lisäksi tulee tehdä ilmoitus lapsesta myös kunnan sosiaalitoimesta vastaavalle toimielimelle. Näin varmistetaan lapsen hyvinvoinnin edistämisen kannalta tarpeellisten palveluiden saanti.

Oikeus ilmoittaa, jos syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi

- perusopetuslain 40 §:n, taiteen perusopetuksesta annetun lain 9 a §, oppilas- ja opiskelijahuoltolain 23 §:n, vapaasta sivistystyöstä annetun lain 21 a §:n, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 43 §:n, lukiolain 32 §:n, yliopistolain 90 a §:n, ammattikorkeakoululain 65 §:n nojalla
- **salassapitovelvollisuuden estämättä oma-aloitteinen oikeus ilmoittaa poliisille** henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot
- **Ilmoittamisoikeus** kun viranomainen, viranomaisen palveluksessa oleva tai viranomaisen tehtäviin osallistuva on hänelle kuuluvia **tehtäviä hoitaessaan saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella hänellä on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.**

Oikeus ilmoittaa, jos syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi (HaVM 41/2014 vp)

- säännökset koskevat myös muun väkivallan kuin perheväkivallan ehkäisemistä
- Ilmoitusoikeus koskee sekä lapsiin että aikuisiin kohdistuvaa väkivallan uhkaa
- Valiokunta korosti, että tietojen luovuttamatta jättäminen ei saa johtua siitä, ettei lakia ole kirjoitettu ehdottoman velvoitteen muotoon. Väkivallan uhkasta ilmoittaminen kuuluu luonnostaan vastuulliseen toimintaan ja virkavelvollisuuksiin
- Lainsäädännön onnistunut toimeenpano edellyttää perusteellista, jatkuvaluonteista ja pidempiaikaista koulutusta. Tämä ei kuitenkaan riitä, vaan viranomaisittain ja työpaikoittain tulee laatia tietojen ilmoittamista tukevat kirjalliset toimintamallit hyvien käytänteiden pohjalta. On myös varmistuttava siitä, että henkilökunnalla on tarvittava käytännön osaaminen ja tilannekohtainen toimintavalmius.

Sosiaalihuoltolaki 35 §: yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

- Jos ... **opetustoimen**, ... , lasten päivähoidon, ... **palveluksessa oleva**
- **on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen**, hänen on
 - **ohjattava** henkilö hakemaan sosiaalipalveluja **tai**
 - henkilön antaessa **suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen**, **jotta tuen tarve arvioitaisiin**.
 - Jos **suostumusta ei** voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai **lapsen etu** sitä välttämättä vaatii, 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden **on tehtävä ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta salassapitosäännösten estämättä viipymättä**.
- Jos ilmoitusvelvollinen henkilö on ottanut viipymättä yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen siten kuin 1–3 momentissa säädetään ja ilmoittanut yhteydenoton syyt, **ei samojen tietojen perusteella tarvitse tehdä lastensuojeluilmoitusta**.

Ajankohtaisia oppaita

Ajankohtaista	Kasvatus, koulutus ja tutkimus	Säädökset ja ohjeet	Tietopalvelut	Rahoitus	Opetushallitus	Yhteystiedot	
---------------	--------------------------------	---------------------	---------------	----------	----------------	--------------	--

Etusivu > Säädökset ja ohjeet > Koululainsäädäntö: Usein kysyttyä

▸ Lainsäädäntö

▸ **Koululainsäädäntö:
Usein kysyttyä**

▸ Opetussuunnitelmien ja
tutkintojen perusteet

▸ Ohjeita koulutuksen ja
varhaiskasvatuksen
järjestämiseen

▸ Käännössuosituksia ja
sanastoja

▸ Laadunhallinnan tuki

▸ Turvallisuus ja oppilas- ja
opiskelijahuolto

Koululainsäädäntö: Usein kysyttyä

Usein kysyttyä -sivujen tekstit perustuvat Opetushallitukselle esitettyihin kysymyksiin ja niihin annettuihin vastauksiin. Vastaukset ja niihin sisältyvät soveltamistulkinnat perustuvat lainsäädäntöön, hallinto-oikeuksien ja ylimpien laillisuusvalvojen ratkaisuihin sekä Opetushallituksen asiantuntijoiden näkemyksiin. Alla olevat vastaukset on laadittu helpottamaan koulutuksen järjestäjiä lainsäädännön soveltamisessa sekä yleiseksi informaatioksi esimerkiksi opetustoimen henkilöstölle, oppilaille ja heidän huoltajilleen.

▼ **Nimi**

Aamu- ja iltapäivätoimintaan ottaminen

Arvosanojen korottaminen perusopetuksessa

Etäopetus perusopetuksessa

Kotiopetukseen siirtyminen

Koulumatkaetu

OPETUSTOIMEN JA VARHAISKASVATUKSEN TURVALLISUUS

ETUSIVU

TURVALLISUUDEN OSA-ALUEITA

TURVALLISUUDEN JOHTAMINEN

SÄÄDÖSPERUSTA

SUUNNITELMAT JA ASIAKIRJAT

TUKIMATERIAALIT

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuusopas

Ohjeita varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille sekä päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuusoppaan tavoitteena on antaa käytännön ohjeita turvallisuussuunnitteluun ja -johtamiseen varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille ja tuottajille, päiväkodin johtajille ja rehtoreille sekä päiväkotirakennusten ja koulujen omistajille ja ylläpitäjille. Opas tarjoaa konkreettisia malleja kokonaisturvallisuuden suunnitteluun, riskien tunnistamiseen ja ennaltaehkäisyyn sekä suunnitelmien yhteensovittamiseen ja käyttöönottamiseen.

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen opas esittelee erilaisia turvallisuuden osa-alueita sekä turvallisuuden johtamiseen liittyviä aiheita. Oppaassa käydään läpi opetustoimen

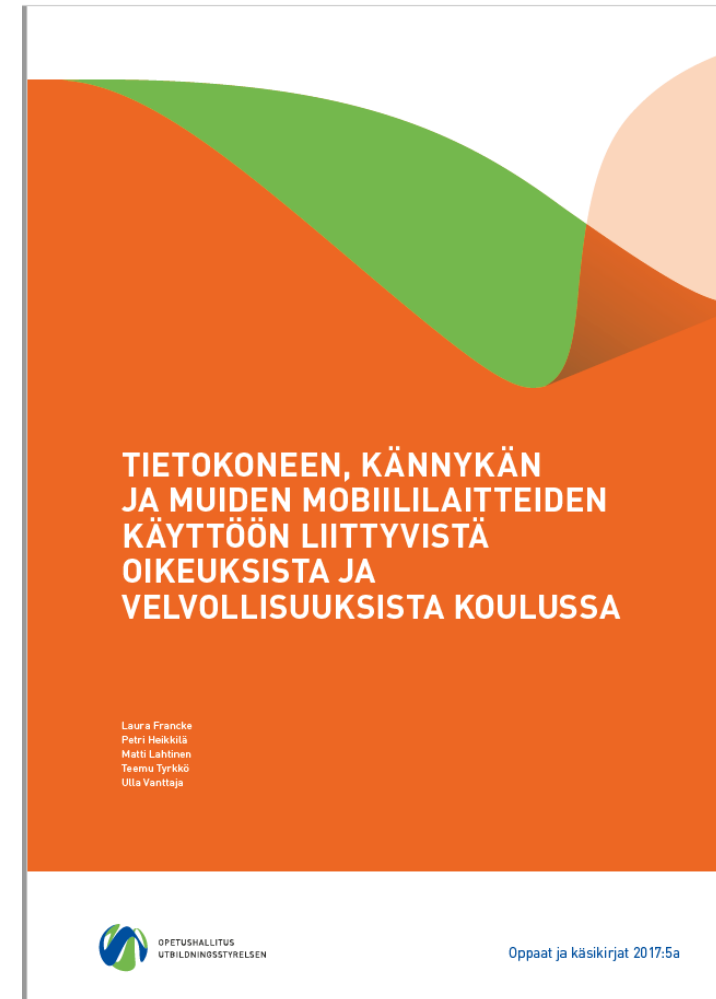
Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

- Opetuksen/koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt tai muut sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä turvallisuutta ja viihtyisyyttä
- <http://www.oph.fi/julkaisut/2016/jarjestyssaant-ojen-laatiminen>

Tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käyttö

- Opas tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käyttöön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista koulussa on laadittu erityisesti perusopetusta varten, mutta sitä voidaan soveltaa myös lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa ottaen kuitenkin huomioon opiskelijoiden ikä ja ohjauksen tarve. Oppaassa on keskitytty erityisesti oikeudellisiin seikkoihin.
- https://www.oph.fi/julkaisut/2017/tietokoneen_kannykan_ja_muiden_mobiililaitteiden_kayttoon_liittyvista_oikeuksista_ja_velvollisuuksista_koulussa

Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa

Oppaat ja käsikirjat 2018:4a

www.oph.fi

OPAS SEKSUAALISEN HÄIRINNÄN ENNALTA- EHKÄISEMISEKSI JA SIIHEN PUUTTUMISEKSI KOULUISSA JA OPPILAITOKSISSA

Pamela Granskog
Sanna Haanpää
Jouni Järvinen
Matti Lahtinen
Kristiina Laitinen
Sari Turunen-Zwinger

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Opetushallitus @Opetushallitus · 9. tammik.

Kiusaamisen ehkäisy on koko kouluyhteisön vastuulla. Viime päivien keskustelu osoittaa, että toimenpiteitä tarvitaan. Valmistelemme pikaisesti yhteistyössä THL:n kanssa ohjeistuksen kouluille ja oppilaitoksille kiusaamistilanteiden ehkäisyyn, puuttumiseen ja seurantaan.

12 63 237

Opetushallitus

@Opetushallitus

Seurataan

Tekeillä oleva ohjeistus on osa kehittämistoimenpiteiden kokonaisuutta, josta on sovittu tämän viime vuonna valmistuneen selvitystyön pohjalta:

Kiusaamisen ehkäisyyn ja koulurauhan edistämise...

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmä on selvittänyt keinoja ehkäistä ja puuttua kiusaamiseen ja edistää koulurauhaa. Toimeksianto käsitti varhaiskasvatuksen,...

minedu.fi

Kouluilla pitäisi olla suunnitelma kiusaamisen katkaisemiseksi, mutta sekään ei tunnu riittävän – Opetushallitus laatii uuden ohjeen

Opetushallitus ja THL laativat tänä keväänä kouluille ohjeen, johon koulut voivat nojata kiusaamistilanteiden ratkaisemisessa.

Koulukiusaaminen 10.1.2019 klo 15:47 | päivitetty 10.1.2019 klo 18:11

Kuva: Carmela Walder / Yle

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!

www.oph.fi

sanna.haanpaa@oph.fi

